ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a Mgr. Ondřeje Mrákoty v právní věci žalobkyně: **JUDr. J. H.,** proti žalovanému: **Finanční úřad pro hlavní město Prahu,** se sídlem Štěpánská 28, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 13. 3. 2018, č. j. 5 Af 43/2017 – 40,

takto:

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Odůvodnění:

[1] Dne 9. 4. 2018 podala žalobkyně u Městského soudu v Praze elektronicky bez elektronického podpisu kasační stížnost, která byla potvrzena písemným podáním shodného obsahu dne 12. 4. 2018 a spolu se spisem městského soudu postoupena Nejvyššímu správnímu soudu dne 17. 4. 2018. Touto kasační stížností žalobkyně brojí proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 13. 3. 2018, č. j. 5 Af 43/2017 – 40, kterým jí nebylo přiznáno osvobození od soudních poplatků.

[2] Řízení před městským soudem bylo zahájeno dne 22. 10. 2017, kdy žalobkyně u tohoto soudu podala žalobu proti exekučním příkazům žalovaného ze dne 22. 8. 2017, č. j. 6655306/17/2009-80542-109022 a č. j. 6656338/17/2009-80542-109022, na přikázání pohledávek z účtů žalobkyně.

[3] Po výzvě městského soudu ze dne 30. 10. 2017 k úhradě soudního poplatku za podanou žalobu ve výši 2 x 3000 Kč podala žalobkyně žádost ze dne 21. 11. 2017 o osvobození od soudních poplatků s tím, že jsou u ní podmínky pro osvobození splněny.

[4] Dne 28. 11. 2017 zaslal městský soud žalobkyni potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků (dále jen „potvrzení o majetkových poměrech“) a vyzval ji, aby je řádně vyplněné ve lhůtě 10 dnů od jeho

doručení předložila soudu. Soud žalobkyni rovněž poučil o tom, že pokud výzvě ve stanovené lhůtě nevyhoví, bude její žádost pro nesplnění zákonných podmínek zamítnuta. Předmětný přípis byl žalobkyni doručen vhozením do schránky dne 30. 11. 2017.

[5] V elektronickém podání ze dne 11. 12. 2017 žalobkyně potvrdila přijetí výzvy dne 30. 11. 2017 a uvedla, že městskému soudu předkládá potvrzení o majetkových poměrech s přílohami, které bude následně doplněno poštou. Dle spisu však městskému soudu předmětné potvrzení o majetkových poměrech ani elektronicky, ani poštou doručeno nebylo. Dle úředního záznamu na č. l. 38 spisu městský soud dále zkoumal, zda se potvrzení o majetkových poměrech nenachází ve spisech týkajících se jiných věcí žalobkyně, jež jsou vedeny u městského soudu, ovšem s negativním výsledkem.

[6] V usnesení ze dne 13. 3. 2018, č. j. 5 Af 43/2017 – 40, pak městský soud uvedl, že dle § 36 odst. 3 s. ř. s. je na účastníkovi řízení, který požádal o osvobození od soudních poplatků, aby unesl břemeno tvrzení a břemeno důkazní ohledně svých majetkových poměrů, tedy aby soudu osvědčil nedostatečnost svých majetkových poměrů a zároveň tato tvrzení řádně doložil. Žalobkyně však v žádosti o osvobození od soudních poplatků své majetkové poměry vůbec nezmínila; neuvedla, zda má nějaký majetek či finanční prostředky, a neposkytla soudu ani údaje o svých pohledávkách a závazcích. Žalobkyně rovněž ve stanovené lhůtě ani později, tj. do dne vydání napadeného usnesení, nepředložila soudu vyplněný formulář o svých majetkových poměrech. Z těchto důvodů měl městský soud za to, že žalobkyně věrohodně nedoložila nedostatek prostředků, tedy nesplnila zákonné předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. Městský soud proto žalobkyni osvobození od soudních poplatků podle § 36 odst. 3 s. ř. s. nepřiznal.

[7] Žalobkyně (stěžovatelka) podala proti tomuto usnesení městského soudu kasační stížnost, v níž namítala, že rozhodnutí městského soudu je zcela nezákonné, neboť soud nezjistil dostatečně skutkový stav a neumožnil stěžovatelce hodnověrně prokázat, že nemá dostatek finančních prostředků a že jsou dány důvody pro osvobození od soudních poplatků. Městskému soudu byla dle tvrzení stěžovatelky známa skutečnost, že u ní existuje překážka trvalejší povahy, neboť je dlouhodobě nemocná, a že žádá o osvobození od soudních poplatků, měl jí tudíž osvobození od soudních poplatků přiznat. Dále stěžovatelka namítla, že prohlášení o majetkových poměrech předložila v několika jiných řízeních u městského soudu, a tudíž jsou jeho tvrzení v tomto ohledu nepravdivá a městský soud měl možnost a povinnost zjistit tuto skutečnost z úřední činnosti. Další důvod nezákonnosti spatřuje stěžovatelka v tom, že městský soud doposud nerozhodl o jejím návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě a ani rozhodnutí neodůvodnil. V důsledku postupu soudu a nevydání rozhodnutí o odkladném účinku již byla nařízena exekuce na majetek stěžovatelky, a to i na účet advokátní úschovy, což je dle stěžovatelky nepřípustné a hrozí tím vznik újmy i třetím osobám.

[8] Současně s podáním kasační stížnosti stěžovatelka navrhla přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, neboť má za to, že výkon rozhodnutí by pro ni znamenal nepoměrně větší újmu, než jaká může vzniknout jiným osobám, a že odkladný účinek není v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

[9] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

pokračování

[10] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného usnesení (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), a je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatelka byla účastníkem řízení, z něhož napadené usnesení vzešlo (§ 102 s. ř. s.).

[11] Pokud jde o splnění poplatkové povinnosti za kasační stížnost, stěžovatelku poplatková povinnost nestíhá s ohledem na to, že její kasační stížnost nesměřuje proti rozhodnutí městského soudu o návrhu ve věci samé či o jiném návrhu, jehož podání je spojeno s poplatkovou povinností (blíže viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 – 19, publ. pod č. 3271/2015 Sb. NSS, všechna zde citovaná rozhodnutí správních soudů jsou dostupná též na www.nssoud.cz). Stěžovatelka užívá akademický titul „JUDr.“, soud však ani bližší doložení splnění podmínky příslušného právnického vzdělání, případně zastoupení advokátem dle § 105 odst. 2 s. ř. s. nevyžadoval, neboť ani tato podmínka nedopadá dle zmiňovaného rozhodnutí rozšířeného senátu na stěžovatele, který podal kasační stížnost proti usnesení krajského soudu, jímž se řízení před krajským soudem nekončí.

[12] Nejvyšší správní soud dále přistoupil k posouzení kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí městského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnosti není důvodná.

[13] Dle § 36 odst. 3 s. ř. s. účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne.

[14] Nejvyšší správní soud konstatuje, že individuální osvobození od soudních poplatků je procesní institut, jehož účelem je zejména ochrana účastníka, který se nachází v tíživých poměrech, před nepřiměřeně tvrdým dopadem zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. Z dikce § 36 odst. 3 s. ř. s. především vyplývá, že navrhovatel může být zčásti a zcela výjimečně plně osvobozen od soudních poplatků při současném splnění tří předpokladů: a) podání žádosti o osvobození od soudních poplatků, b) podaný návrh (na zahájení řízení) není zjevně neúspěšný, c) doložení nedostatku prostředků. Mimo toto ustanovení se dílčím způsobem za použití § 64 s. ř. s. aplikuje rovněž § 138 o. s. ř., který rovněž pamatuje na situace, kdy uplatňování nebo bránění práva před soudem nese znaky svévole (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2010, č. j. 8 As 22/2010 - 91, či ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 - 66, publ. pod č. 2601/2011 Sb. NSS).

[15] Městský soud v napadeném usnesení konstatoval, že stěžovatelka ve své žádosti o osvobození od soudních poplatků své majetkové poměry neuvedla a neposkytla soudu ani žádné údaje o svých pohledávkách a závazcích, svou žádost nedoložila ani vyplněným formulářem o majetkových poměrech, přičemž městský soud se je dle záznamu ve spise snažil dohledat i v jiných věcech stěžovatelky vedených u předmětného soudu, ovšem bez výsledku. Stěžovatelka městskému soudu potvrdila doručení výzvy k vyplnění potvrzení o

majetkových poměrech, která obsahovala i poučení o tom, že nebude-li výzvě soudu ve stanovené lhůtě vyhověno, bude soud mít za to, že splnění zákonných podmínek pro osvobození od soudních poplatků nebylo prokázáno, a žádost bude zamítnuta. Stěžovatelka si tedy musela být vědoma toho, že břemeno tvrzení i důkazní břemeno k doložení své nemajetnosti nese ona sama a že v případě jeho neunesení nebude její žádosti o osvobození od soudních poplatků vyhověno. Toto vědomí lze dovodit také z toho, že poslední den lhůty pro předložení vyplněného potvrzení o majetkových poměrech stěžovatelka zaslala městskému soudu elektronicky sdělení, že dané potvrzení předkládá, ovšem tento přípis samotné potvrzení o majetkových poměrech neobsahoval a byť stěžovatelka rovněž avizovala, že bude doručeno poštou, ani k tomu následně nedošlo.

[16] V předmětném spisu městského soudu, a dle úředního záznamu ani v jiném jeho spisu, se nenachází potvrzení o majetkových poměrech. Stěžovatelka tedy nedoložila splnění jedné z obligatorních podmínek pro osvobození od soudních poplatků, jímž je nedostatek prostředků. Městský soud proto nepochybil, pokud stěžovatelce osvobození od soudních poplatků nepřiznal.

[17] Jestliže stěžovatelka považuje za zjevnou nezákonnost také skutečnost, že městský soud nerozhodl o jejím návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě, Nejvyšší správní soud konstatuje, že v předloženém spisu městského soudu se návrh na přiznání odkladného účinku žalobě nenachází, a i kdyby tomu tak bylo, neměla by taková skutečnost žádný vliv na posouzení zákonnosti procesního usnesení o nepřiznání osvobození od soudních poplatků, které je předmětem nyní posuzované věci. Uvedená námitka stěžovatelky je tudíž bezpředmětná.

[18] S ohledem na uvedené Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, proto ji dle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[19] Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud rozhodl neprodleně po provedení nezbytných úkonů o samotné kasační stížnosti, nerozhodoval již o návrhu stěžovatelky na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[20] Výrok o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 1 větu první ve spojení s § 120 s. ř. s. Účastník, který měl ve věci plný úspěch, má právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, od účastníka, který ve věci úspěch neměl. Úspěšnému žalovanému ovšem žádné náklady v tomto řízení nevznikly, takže mu Nejvyšší správní soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení:
Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 4. května 2018

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu

pokračování